

פרשת נח
גליון תרי"ג
שנה י"ג

אשרי האיש

החסידות בדרך רבוה"ק זיע"א

מפי ספרים וסופרים

ואני הנני מביא את המבול מים על הארץ (ו - יז)

התמלאה, וכעבור זמן כשראו הללו את עצמם בהנאה יתירה, גבה לבם וכשעבר המלך היו מבזים אותו ומקללים אותו, ואומרים אוי לו לזה שכבש אותנו כאן, כששמע המלך את דבריהם, קצף מאד וחמתו בערה בו, ויצו להוציאם להורג כדין המורד במלכות שחייב מיתה. והנמשל: העולם כולו היה מתחילה מים שאינם רואים ולא שומעים, ואף על פי כן היו מקלסים להקדוש ברוך הוא, שנאמר "נשאו נהרות ה' נשאו נהרות קולם" אמר הקדוש ברוך הוא: אילו הייתי בורא בני אדם ששומעים ורואים, כמה שבחים וכמה קילוסים היו נותנים לי? מיד ציוה יקו המים אל מקום אחד ותראה היבשה, וברא בני אדם והשפיע עליהם טובה רבה, והיו זורעים את האדמה והיתה מספקת יבול של ארבעים שנה, ומרוב טובה מרדו בהקדוש ברוך הוא. שמע הקדוש ברוך הוא במרדן וצוה למים שקילסוהו תחילה שיבואו עליהם וישטפו אותם. (דעת זקנים מבטלי התוספות בראשית)

יש לשאול מה טעם הביא הקדוש ברוך הוא מבול יותר משאר מכות ורבותינו בתלמוד אמרו סנהדרין קח ברותחים קלקלו בעבירה וברותחים נידונו והדברים יתבאר יותר על פי משל: מלך אחד בנה דירה נאה לחבורה של אנשים עיוורים וציוה לכלכלם בריווח, לבל יחסר להם כל טוב, וכך נעשה בדבריו. כשהיה המלך עובר על יד הבית ההוא, היו עומדים העיוורים ומשתחוים כנגד המלך, ומהללים ומשבחים את המלך בקול גדול, כששמע המלך את קילוסם שאל מה הקול הזה באזני? אמרו לו עבדיו אלו הם העיוורים אשר צוית לכלכלם, ולכן כשהם שומעים את קול שעטות הסוסים של מרכבתך, הם משתחוים כנגדך ומשבחים ומהללים אותך. אמר המלך אילו היו מסוגלים לראות אותי על אחת כמה וכמה שהיו משבחים אותי, מיד ציוה המלך לבנות בית מפואר ולהביא לשם בני אדם אשר להם עיניים פקוחות, ולכלכלם בריווח ולתת להם השכלה גבוהה. פקודת המלך

אמרות טהורות

אמרות קודש מרבותינו הק' מאלכסנדר

"ואהבת לרעך כמוך"

אלה תולדות נח נח איש צדיק תמים היה בדורותיו את האלוקים התהלך נח (ו', ט') עיין בפירש"י ז"ל שכתב לבאר אמאי כתיב "בדורותיו", והביא הגמ' בסנהדרין (ק"ט) "יש מרבותינו דורשים אותו לשבח כל שכן שאילו היה בדור צדיקים היה צדיק יותר, ויש שדורשים אותו לגנאי לפי דורו היה צדיק אילו היה בדורו של אברהם לא היה נחשב לכלום", ע"כ. עוד דרשו ז"ל על מעשי נח, כי כן תכלית הבריאה להטיב לזולתך.

ויש לומר שזה היה הדקדוק 'היש דורשין אותו לגנאי' שהאיך יכול להיות שיהיה שני הפכים בנושא אחד, א' התורה העידה עליו שהוא צדיק תמים, וב' שאת - האלוקים התהלך נח, אתמהה. אלא, יש לענות עפ"י פירוש ההרדים 'דק את האלוקים' היינו בהתבודדות ובהשגת האלקות התהלך נח, ולא היה מטיב לזולתו. וקשה, האיך אפשר להיות שני אלה יחד, ולהתחבר א"ע עם רעים האהובים, אלא רק 'בדורותיו' לפי שהיה כולם רשעים גמורים לכן לא היה יכול לבוא עמהם בברית האהבה והריעות, לא כן אילו היה בדורו של אברהם לא היה נחשב אצלו הנהגה ההוא להתבודד א"ע ולבל להתחבר עם בני אדם להיטיב גם להם. לזאת היה לזר נחשב אז בדורו של אברהם אבינו ע"ה. ורק 'בדורותיו' שהיו רשעים גמורים היה מוכרח להתרחק מהם הרחק כמטחוי קשת, לבל ילכד בפח רשתת ח"ו. ומזה מוסר השכל שיראה כל איש לקשר את עצמו ולהתחבר את עצמו עם כלל ישראל ולאהוב את כל ישראל כנפש ממש, ולהיטיב לכל איש ישראל בכל מה שביכולתו הן בעניני הגוף והן בעניני הנפש. (ישמח ישראל אות א', מכת"ק הסבא קדישא הרבי הזקן ז"ע)

תפילת הצדיק עושה רושם

ויפתח נא את חלון התיבה (ח' ו')

יש לפרש הכ' על פי מה שכתב האזולאי בספר מדבר קדמות (מערכת צדיק אות טו"ב) צדיקים, ידוע כי בעוונתו הרבים מחיצה מפסקם בינו לשמים, והצדיקים ע"י מצות כתיקונן פורצים בחדר הזה כחלונות. ואלו אשר לא יעשו חלילה מצוות כתיקונן אין בהם כה, כי אם לפרוץ רק מעט, והם כחרכים. וזה שאמר הכתוב (שיר השירים ב' ט') משגיח מן החלונות מציץ מן החרכים, ע"כ תוכן דיבוריו הק'. ומובן בזה פ' הפסוק (ירמיה ט' כ') כי עלה מות בחלונינו, היינו הצדיקים שעשו עד עתה בהמחיצה חלונות נסתלקו בעוונתו הרבים, ונסתמו החלונות ונעשו מחיצות.

וזה ביאור הפסוק 'ויפתח נא את חלון התיבה' היינו שבתפילותיו עשה בהמחיצות חלונות. (ישמח ישראל, מכת"ק מרן אדמו"ר הזקן ז"ע)

תולדותיהן של צדיקים הרי הם מעשים טובים

אלה תולדות נח וגו' ויולד נח שלשה בנים את שם את חם ואת יפת (ו' ט"ז-י"ח) תולדותיהן של צדיקים הרי הם מעשים טובים. ועל פי זה י"ל הפסוק: 'אלה תולדות נח', שזהו המעשים טובים שלו. שלימד את העם שלשה דברים אלו: שם, לזכור תמיד את השי"ת. חם, לקיים את המצוות בחום והתלהבות. יפת, לעשות רק מעשים טובים, שהם תפארת לעושיה ותפארת לו מן המקום. (הרבי ר' בונים ז"ע מפרשישחא)

באהלי צדיקים

הנהגת הצדיק בענוה ובהתפארות

אלה תולדות נח נח איש צדיק תמים בדורותיו את האלוקים התהלך נח (ו' ט'). מובא שנה אמר בלבו ולואי שאבקש רחמים אלי ואמלט וכ"ש על אחרים, פירוש כי נח לא הבין שעליו להתפלל על בני דורו, וזאת למרות שרמז לו הקב"ה על כך בשבחו אותו כי אותך ראיתי צדיק לפני, והיה עליו להבין כי הקב"ה אינו משבחו לשם התפארות, אלא לחזקו ולעודדו שיתפלל להצלת הדור. ואילו נח מתוך ענוה חשב שהוא עצמו אינו ראוי להינצל, ודי לו שהקב"ה מצילו וכ"ש שאינו ראוי להתפלל אל אחרים. ואף שלכאורה הצדק עמו שהרי אמר לו ה' יתברך בדור הזה, ותו לו, אך מחובתו של מנהיג הדור לא לשים לב למצבו האישי, ולהתחנן לפני השי"ת שיחוס על הדור ויבטל את הגזירה, ובמיוחד לאחר ששמע מהשי"ת שהוא צדיק הדור, היה חייב למסור נפשו ולכפר על דורו, ולא להסתפק בזה שהוא עצמו יינצל. (באר משה, אוזרוב)

מרגניתא די צחק

פנינים בסדר פסוקי פרשת השבוע

לע"נ הרה"ח ר' יצחק
בן הרה"ח ר' משה אריה זצ"ל
נלב"ע ו' סיון תשע"ד

לא תיטיב - אם בעצמך תהיה מלא עוון, - לפתח חטאת רובץ - על יד כל פתח תראה את החטאת, על כל צעד ושעל תמצא חטאים. (הרה"ק בעל התניא ז"ע)
ואליך תשוקתו ואתה תמשול בו (ד' ז'). היצר הרע עושה את תפקידו להסת בני אדם לחטוא ח"ו, אמנם לאמיתו של דבר חפץ הוא שהאדם לא ישמע אליו. וזהו פ"י הכתוב ואליך תשוקתו וגו', תשוקתו של היצר הוא שאתה תמשל בו.

כי יצר לב האדם רע מנעוריו (ח', כ"א). בקדושינו (ל'): תנו רבנן קשה יצר הרע שאפילו יוצרו קראו רע שנאמר כי יצר לב האדם רע מנעוריו. אמר רב יצחק יצרו של אדם מתחדש עליו בכל יום שנאמר (בראשית ו', ה') רק רע כל היום, ואמר רבי שמעון בן לוי יצרו של אדם מתגבר עליו בכל יום ומבקש המיתו שנאמר (תהילים ל"ז, ל"ב) צופה רשע לצדיק ומבקש להמיתו ואלמלא הקב"ה עוזרו אין יכול לו שנאמר (שם ל"ג) ה' לא יעזבנו בידו.

בשם הרה"ק רבי אברהם מטשכנזב ז"ע דתמיד צריך אדם לעשות מלחמה עם היצר הרע, אף אם רואה אשר היצר הרע מתגבר נגדו ומנצח אותו, אעפ"כ מחויב לעמוד כנגדו ולמחות בו. כמו שהדין (בבא בתרא כ"ט. לח:): גבי שני חזקה באם אין המערער מוחה יש חזקה להמחזיק, אבל אם המערער מוחה לנגדו אין חזקה להמחזיק ויש לו עוד פנאי למחות, כמו כן אם יעמוד כנגד היצר הרע ויטעין לנגדו מה אתה עושה בתוך שלי לא הוי חזקה ליצר הרע בהאדם, אבל אם לא ימחה כנגדו יעשה בו חזקה. ודו"ק ודפ"ח. (זכותא דאברהם)

צהר תעשה לתבה. ועל דרך ששמעתי בשם הבעש"ט זללה"ה שפירש צהר תעשה לתיבה (בראשית ו', ט"ז), לעשות צהר מן התיבה של תורה ותפלה, לראות ולהסתכל עמה מראש העולם ועד סופו. (אור המאיר, פ' בשלח)

צהר תעשה לתבה. הוא מוסר שיעשה צהר ואור נערב לגופו המכונה תיבה אשר הנשמה שוכנת בו, ואל אמה תכלנה מלמעלה תמיד תהיה כלתה נפשה למעלה מעלה ואמה היינו התורה כמ"ש רע"ב על פסוק מזבח עץ שלש אמות במשנת אבות (פ"ג) שלשה שאכלו על שולחן אחד ולא אמרו עליו ד"ת ע"ש, ויהיה תכלנה מלשון כלתה נפשי, ופתח התיבה בצידה תשים, פ"י שיהיה פתוח קברו מוכן לפניו, ע"ד יזכיר לו יום המיתה (ברכות ה.), תחתים שנים ושלישים תעשה פ"י יחלק מעשי' על מדריגות והוא יאחז באמצעיים לא תחתים ושלישים כי אם בשניים.

ופתח התיבה בצדה תשים. זהו פתח לפני בעל תשובה שאינו יכול להיכנס לפתח הגדול ייכנס בפתח מן הצד, וזהו חתר לו חתירה מתחת כסא הכבוד, וד"ל. (בית אהרן)

מפני מי המבול. מפרש"י ז"ל: אף נח מקטני אמנה היה, מאמין ואינו מאמין שיבא המבול. בשם הרה"ק רבי יצחק מוורקי ז"ע שהפשט שאף מקטני אמנה היה מאמין ג"כ שהיה סובר שהם צדיקים, ע"כ לא היה מאמין שיבוא המבול מפני שגיננו על הדור.

לכאורה מה ענין נח

ברית יצחק ואף את בריתי אברהם אזכר והארץ אזכר. לכאורה מה ענין נח אצל זכרונות של מוסף ראש השנה?
הרה"ג רבי שמחה יאיר רוזנפלד אב"ד פיעטרקוב בספרו "אורה ושמחה" מתרץ למה בא זכרון נח בכזה אריכות. ועוד מהו הלשון 'וגם' את נח וכו'? לפי שמזכירים את לפניו ית' מליצת זכות בעדנו, כי הרי באמת נח לא ה' נחשב נגד אברהם כלום, רק לפי דורו שהיו רשעים גמורים ה' נחשב צדיק, וזכה לקבל כל הטוב ההוא, על זה אומרים וגם את נח כו', ר"ל הרי גם את נח שלא ה' צדיק כל כך, ואעפ"כ זכרת אותו באהבה כו', א"כ אנחנו אף שאיננו צדיקים, אבל נגד הדור, אומות העולם הרשעים גמורים ועושים כל תועבה, הרי אנחנו צדיקים גדולים וראויים אנחנו לזכור אותנו מאוד באהבה וכו'. עכ"ד ודפ"ח.

אז א"כ גם אנו מבקשים בכל דור ודור, שעל אף שאנו לא צדיקים גדולים, אבל לפחות יותר צדיקים מהרשעים הגמורים שמרבים לעשות נגד רצונו ית', ולכך אנו מבקשים שיעלה זכרונינו בראש השנה שגם אנו נזכה להיפקד בדבר ישועה ורחמים, כמו נח, שאילו היה בדורו של אברהם, לא היה נחשב

ויחלום והנה סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה והנה מלאכי אלוקים עולים ויורדים בו (כ"ה י"ב). וזוהה מלאכי אלוקים עולים ויורדים בו, כי כמו שיש לו כח להוריד השפע ולהשפיע, כן יכול להעלות את כל דור למעלה וכו' וכל הרהורי תשובה שהרשעים מהרהרים בתשובה בכל יום הכל הוא ע"י הצדיק, כי ארז"ל בת קול מכרזת בכל יום שובו בנים שובבים, אך מי הוא השומע זה וכו', אך ידוע מארז"ל כל דיבור ודיבור שיוצא מפי הקב"ה נברא ממנו מלאך, והמלאכים הנבראים ע"י הדיבורים, באמצעות הצדיק המה המעוררים את כל הדור להתעוררות התשובה. וז"ש והנה מלאכי עולים ויורדים בו, בו ממש באמצעות הצדיק, ועי"ז הצדיק מעורר את דורו, מפני שהם כלולים בו ומהרהים בתשובה, ויכול הצדיק להעלותם וכו'.

אלה תולדות נח (ו' ט'). התוצאה של נח, של בטלה ומנוחה מעבודת ה', היא נח, בטלה ומנוחה נוספת, כמו שאמרנו רז"ל (אבות ד' י') אם בטלת מן התורה יש לך הרבה בטלים כנגדה. (פניני התורה בשם הסבא משפולי ז"ע)

צדיק תמים היה בדורותיו את האלוקים התהלך נח (שם). רז"ל אמרו (אבות א' ז') הרחק משכן רע ואל תתחבר לרשע ואל תתיאש מן הפורענות. ופירושו כונת דבריהם, שגם צדיק גמור אל יבטח בעצמו שלא תזיק לו התחברותו עם הרשע, ואל יתברך בלבבו שעליו לא תבא הפורענות העתידה לבא על הרשע, כי אם יתחבר לרשע סופו ללמוד ממעשיו וייענש גם הוא כמוהו. זהו שאומר הפסוק, נח איש צדיק תמים היה בדורותיו, ואיך עלה בידו להגיע למדריגה זו בדורות מושחתים אלה, את האלוקים התהלך נח, ע"י שהתרחק מהם והתבודד עם ה' לבדו. (שערי שמחה)

צהר תעשה לתיבה וגו' (ו' טז). תבה מרמז על תיבות תורה ותפילה, וזהו 'צהר תעשה לתיבה' שתראה להאיר התיבה היוצא מפיך (מהבעש"ט). ובאותו ענין סיפר הרה"ק ר' ישראל מטשורטקוב ז"ע, שהרה"ק מברדיטשוב ז"ע ראה פ"א יהודי א' שעומד ומתפלל שמו"ע, וכאשר גמר ההוא את תפילתו ניגש אליו ונתן לו שלום, ואמר לו האיש, הלא אנכי תושב המקום הזה? והשיב לו בצחות, כי אנכי הבנתי שהארכת בתפילתך כיוון שמחשבותיך היו רצות ושבות מעיר לעיר ומשוטטות בחוצות ובעיירות רחוקות, ע"כ בחזירתך משם נתתי לך שלום (גנזי ישראל). (מטעמי שולחן שבת)

תיבות התפילה הם בבחינת תיבת עצי גופר, כמו גפרית שאם מדליקין בו אש הוא בוער, משא"כ בלא אש אז הוא כעפרא בעלמא, כן אם ידבר התיבה ברשפי אש אז יעלה ממנה שלהבת י"ק, משא"כ כשמדבר בלי כוונה. (אור הגנוז)

הלוא אם תיטיב שאת ואם לא תיטיב לפתח חטאת רובץ (ד' ז'). אם תיטיב - את דרכך, אם בעצמך תהיה מלא מצוות ומעשים טובים-שאת, תסבול את כל העולם, תהיה לך מידת הסבלנות למעשים של כל אחד. ואם

בפי ישרים

ללכת בדרכי ישרים לפניך

מעלת האהבת ישראל להינצל מכל הדברים הרעים

"אלה תולדות נח, נח איש צדיק, תמים היה בדורותיו".
הקב"ה מצוה על נח ובני ביתו לבנות תיבה, ולהיכנס לתוכו, ולהינצל ממי המבול ששוטף את כל היקום ואת כל היצור. ועל מה זכה נח ליקר וגדולה כזאת, על כך שהוא היה ה"איש צדיק" שבדורו. כל האנשים שהיה באותו הדור עשו נגד רצונו ית', והקב"ה הוכיח אותם, ואעפ"כ, הם המשיכו ברוע מעלילתם, ובסופו של דבר כולם ללא יוצא מן הכלל, חוץ מנח ובניו שניצלו, נטבעו במי המבול ששיחת את כל הארץ.

ב"זכרונות" במוסף של ר"ה, גם מזכירים אנו את נח, וכמאמרנו "וגם את נח באהבה זכרת ותפקדו בדבר ישועה ורחמים בהביאך את מי המבול לשחת כל בשר מפני רע מעלליהם, על כן זכרונו בא לפניך ה' אלוקיני להרבות זרעו כעפרות תבל וצאצאיו כחול הים ככתוב בתורתך ויזכר אלוקים את נח ואת כל החיה ואת כל בהמה אשר אתו בתבה ויעבר אלוקים רוח על הארץ וישוכו המים, ונאמר וישמע אלוקים את נאקתם ויזכיר אלוקים את בריתו את אברהם את יצחק ואת יעקב, ונאמר וזכרתי את בריתי יעקוב ואף את

ובאותם רגעים הם התחילו לבכות בדמעות שלישי, הם בכו ובכו למשך שעה ארוכה, דמעות ניגרו כמים... עד שאמר לו הווארק רבי, "עכשיו נפתחו שערי שמים להמשיך רפואה וישועה עבור בנך, כי כשיהודי מרגיש את הצרה של השני, ומרגיש בכאב שלו, הוא יכול להמשיך רפואה וישועה שלא כדרך הטבע, ואפילו ששערי שמים נעולים..."

אז הנה נאחז בדרכי רבותינו הקדושים שהטוו לנו את הדרך אשר ילכו בה, ואת המעשה אשר יעשו, להרגיש את הצרה של השני, לכאוב את הכאב שלו, ממש ממש שיכנס בתוך תוכינו, עד שנאמר שנפשו קשורה בנפשו, שנוכל להעיד שהמשכנו ישועה על השני. ועוד יותר מכך, מרויח העושה זאת ש"כל המתפלל על חבירו, והוא צריך באותו דבר, הוא נענה תחילה", נכון שהחבר שלך צריך ישועה כל שהיא, אבל הקב"ה שהוא רואה איך שהנך כואב את הכאב שלו, אפילו והוא צריך ואתה רוצה להמשיך עליו ישועה מהשמים, אעפ"כ הקב"ה פוקד בדבר ישועה ורחמים את החבר שבאמת עשה הכל לכאוב את הכאב של חבירו הקרוב אליו, "הוא נענה תחילה".

ובפרט על המצב הקשה שבו אנו שרוים בימים אלה בארצנו הקדושה, שאין לנו להיות מעורבים היטב בכל החדשות למיניהם בכל תקופת הזמן, אבל מאידך יש לנו להרגיש את הכאב של השני, ואין המקום להאריך, לב יודע מרת נפשו, כל אחד יודע במה מדובר, וכמה צריכים להרגיש את הכאב של השני בעת הזאת...

ובהקשר לכך נביא מעט זעיר מתוך דבריו הק' של כ"ק מרן אדמו"ר עט"ד שליט"א, במוצאי שמחת תורה השתא, שיהיה בבחינת "ראה מעשה ונזכר הלכה", וכך סיפר כ"ק אד"ש, המלחמה אחר הקמת המדינה, הייתה נקראית

בשם "מלחמת סיני", באותו הזמן המהר"א מבעלזא היה בחיים חיותו, ובאותה ליל שבת שנלחמו עמד בתפילה כנגד הגרות במשך שמונה שעות. באמצע הלילה קרא לעבר אחד המשמשים, ר' אריה לערמאן, באומרו "אריה'לע, דו שלאפסט", התעורר המשמש והשיב שאינו ישן עתה. המשך מהר"א "קום אריין", ושאלו "סאיז לעכטיג אין שטוב, סאיז ווארעם, דו האסט א בעט, האסט מיט וואס זיך צודקען", והשיב המשמש על כל השאלות בחיוב. נענה מהר"א "אבער דארט ליגן אידישע קינדער אויף זאמד אין מדבר, זיי ליגן אויף דער ערד, זיי האבן נישט מיט וואס זיך צודקען, און סאיז טונקל", וסיים דבריו "יעצט גיי צוריק שלאפן". זה היה ההסתכלות של אותו צדיק, וכך כל צריך כל יהודי לחשוב, ולהתפלל של ניזוק שום יהודי במלחמה. ודי להשתתף בידיעה כללית, משום (ויקרא י"ט, ט"ז) "לא תעמוד על דם רעך". ע"כ תורה דיבוריו

הק'.
"ה' אלוקים צבאות, האר פניך ונושעה" בתשועת עולמים בגאולה השלימה במהרה ובימינו אמן וכן יהי רצון.

לצדיק, ורק בדורו היה נחשב לצדיק, כי כל האנשים היה רשעים גמורים. כך גם אנחנו, שאפילו אנו לא הצדיקים הגדולים, אבל עכ"ז במעלה יותר חשובה מהאנשים האחרים שלא עושים רצון ה' ומצוותיו.

ואפשר עוד להוסיף נופך על הדברים, בדבריו הק' של הכהן הגדול מאחיו בעל ה"תפארת שלמה", ובלשון קדשו: "כי מלאה הארץ חמס כו'. ופרש"י לא נחתם גז"ד אלא על הגזל. לכאורה אינו מובן מה בכך שגזלו הרשעים איש מאת רעהו, ומה כל חייהם וממונם חביב לפני הש"י שהקפיד על ממונם שגזלו איש מאת רעהו? הלא כחיות היער נחשבו שטורפים וחומסים, ואין חטא להם? אכן הנה מבואר במד"ר ששאל אברהם אבינו ע"ה את שם בן נח איך נצלתם אתם ממי המבול, ומחרון אף הגדול שהיה בעולם, ואמר לו שאיננו יודע דבר. רק בזכות שרחמנו על העוף והבהמה והחיה, אשר כל ימי המבול עסקנו בצרכם להספיק לכל אחד ואחד בזמנו, ובזכות זה רחם עלינו ה"י. נעצור לרגע בדברות קדשו, ורק נתבונן היטב בתוך דבריו הק' והמאירים, בזכות מה נח ובניו ניצלו, בזכות שכל דאגתם היה באחת, לדאוג לבהמה לחיה ולעוף לאוכל ולשתיה בכל משך ימי המבול, ובזכות שהם עוררו את הרחמנות שלהם על מעשי הקב"ה, מידה כנגד מידה, הקב"ה עורר את הרחמנות על נח ובניו להינצל ממי המבול.

וכאן נמשיך בדברות קדשו של ה"תפארת שלמה", והבט בכל תיבה ותיבה "ובאמת כן הוא כי ע"י שהתעוררו מדת הרחמנות במעשיהם הטובים על כל אשר היו בתיבה עי"כ התגוללו רחמים משמים עליהם אדם ובהמה תושיע ה' אדם בזכות בהמה וכן דור המבול אלו היו להם רחמנות איש על רעהו אז מדה כנגד מדה היה מתעורר רחמנות ה' עליהם אבל כי מלאה הארץ חמס מפניהם ולא היה בהם רחמנות לכן נחתם גזר דינם". בזכות שיש רחמנות איש על רעהו, הקב"ה מידה כנגד מידה, מעורר רחמנות על האדם, לפקוד אותו בדבר ישועה ורחמים. ומשום שלדור המבול לא היה את כל הענין הזה לדאוג ולרחם איש על רעהו, לכך נכתב גזר דינם במי המבול לשחת כל בשר.

מסופר על חסיד שנכנס אל חדרו של הרבי מווארק זי"ע, ותינה לפניו את צערו הגדול על בנו שיושב על ערש דווי, והרופאים לא נותנים לו סיכוי לחיות יותר מכמה ימים ה"י. הווארק רבי מחשבותיו הפליגו בשמים למעלה... ואז, אמר לחסיד: שערי שמים נעולים, ואין בידי לעזור לך להמשיך רפואה וישועה לבנך... החסיד יצא מחדרו של הווארק רבי בפחי נפש, ונסע עם הסוס והעגלה בחזרה לביתו, ולשהות על יד בנו בשעות האחרונות. והנה, על פרשת דרכים, באמצע היער, הוא שומע קול פרסאות סוסים דוהרים בחוזקה, החסיד פינה את הדרך, לתת לעגלה להמשיך בדרכה במהירות... והעגלה עוצרת על ידו,

ויווד משם הרבי הקדוש מווארק, הוא קורא לחסיד ונכנס עמו אל תוך היער, התישבו שם על סלע, ואז אמר לו הרבי מווארק "נזכרתי שדבר אחד לא ניסינו, להשתתף עמך בצערך, ועל כן אני ירגיש את הצרה שלך ממש",

• תרומם •

להלכה למעשה

נקודה אחת ומיוחדת עולה מתוך כל הדברים, לעזור איש לרעהו, ולא רק בזמנים הטובים, אלא אפילו ויותר לחשוב במצבים הקשים, ולהרגיש את הכאב של השני. ובזכות זה שאנו מעוררים את הרחמנות שלנו על יהודי אחר, מידה כנגד מידה, הקב"ה יתנהג עימנו במידת הרחמים, להוריק ולהשפיע לנו את כל ההשפעות הטובות.

מעשי צדיקים

לב מלכים ורוזנים הוא בידי השם

אותם אנשים קדושים שהקדישו את כל חייהם ללימוד התורה ולחקר אלוקי וסודות הבריאה.

באחד הערבים אחרי שהוא התפלל בדבקות, הניח את ראשו לרגעים אחדים על האבנים העתיקות מכוסות האזוב, ונדרם. בחלומו הוא ראה אדם זקן עומד לפניו וכולו עטוף לבן, הזר ביקש ממנו להפסיק את תפילתו, וללכת תיכף ומיד לים כינרת אשר בטבריה, שם יטיל עליו ה' תפקיד חשוב מאוד. רבי נחמן התעורר משנתו ונזכר בחלום שראה. ללא כל היסוס הלך מיד לאכסניה שלו, נטל את מטלטליו המעטים, ועזב את צפת כדי ללכת לטבריה, בעקבות הקריאה השמימית. בהגיעו לטבריה, הוא שכר חדר קטן קרוב לכינרת וירד אל החוף כדי לראות מה יתרחש. בינתיים הוא המשיך באורח חייו הקבוע, היינו לימוד תפילה והתבוננות, בקרב הכוחות הצרפתיים שחנו בארץ ישראל, הורגש אותה שעה אי שקט שהיה תוצאה של חוסר המעש, חוסר המעש שנכפתה עליהם, התברר כי לורד נלסון נחל ניצחון גדול על הצי הצרפתי בקרבת שפך הנילוס, וקטע בכך את קווי האספקה החיוניים של צבאות נפוליאון. למנהיגה הצרפתי שיחק מזלו והוא הצליח להימלט

נפוליאון בונפרטה שליט צרפת לפני למעלה ממאתיים שנים. רצה לכבוש את כל העולם ולהפוך את אירופה ואיזור הים התיכון למרכז ענקי של התרבות הצרפתית, צבאותיו האדירים כבשו מדינה אחר מדינה, וכמו אלכסנדר הגדול בשעתו האמין הגנרל הצרפתי נמוך הקומה, כי הדרך אל השלטון המוחלט בארצו ובעולם כולו עוברת במזרח התיכון, ואחרי ששטף וכבש את מצרים, המשיך בראש גייסותיו לארץ ישראל. בעת ההיא ביקר בארץ ישראל אברך צעיר בשם רבי נחמן מברסלב, שהיה נין ונכד להבעש"ט הקדוש זיע"א, הוא שהה בצפת והתעמק בלימוד הקבלה, במגמה לשאוב לתוכו מרוחם הגדולה של האר"י הקדוש ושאר מקובלים תלמידי חכמים וקדושי עליון שחיו בערים העתיקות צפת וטבריה. רבי נחמן שעתיד היה להיות רבם של חסידי ברסלב, שהה שעות רבות בעיון והתבוננות כשהוא מתמסר לעבודת הבורא ברוח האר"י ז"ל ותלמידיו. אחד המקומות החביבים על רבי נחמן בו הרבה להתגודד היה בית העלמין של צפת, כאן בין המצבות השקועות למחצה, שחלאות הזמן ומזג האוויר עשו בהם שפטים, ובקושי אפשר היה לקרוא את החרות עליהן, כאן הוא הרגיש את עצמו הכי קרוב אל

מהכוחות האנגליים המנצחים, ולקבוע את המטה שלו בארץ ישראל על חופי הכנרת, בדיוק מול המקום שבו ישב רבי נחמן מברסלב ולמד תורה יומם ולילה. נפוליאון היה מודאג מאוד, מלבד התבוסה בקרב הוסיפו שמועות על מרידות ואי סדרים בצרפת צרות על צרותיו. המורל של צבאותיו היה ירוד למדי והם החלו להטריד את תושבי הכפרים והעיירות הסמוכות.

יום אחד התפרצה קבוצה של חיילים צרפתיים לבתי הדייגים אשר על שפת האגם. האיש אשר אצלו שכר רבי נחמן את חדרו היה דייג זקן ועני, שבילה את מרבית זמנו באמירת תהילים, הוא התפרנס ממה שבניו הרוויחו במלאכת הדייג, כאשר הצרפתים התפרצו לבקתתו ותבעו את כספו, אמר להם הזקן כי אין לו מאומה בבית. אולם החיילים המשחרים לטרף לא האמינו לו, וערכו בבית חיפוש מדוקדק מן המסד ועד הטפחות. משלא מצאו מאומה הרגזו אותם הדבר מאוד, והם תפשו את הזקן טלטלו אותו באוויר, הרביצו לו, קללו אותו ודרשו ממנו בקול מאיים, שיגלה להם תיכף ומיד היכן הוא החביא את כספו.

לחינם אמר להם הזקן כשקולו נשבר מבכי שאין לו כל אוצרות, זה רק העלה את חמת החיילים עוד יותר והם הוסיפו להרביץ לו ללא רחם. צעקותיו של הזקן הגיעו אל רבי נחמן שישב בחדרו, מבלי להפסיד רגע של זמן הוא זינק החוצה ורץ כדי להציל את הדייג הזקן.

כאשר נכנס אל החדר וראה את הדייג העני נתון בידיהם של החיילים האכזריים לשבת ולחסד, קרא רבי נחמן בקול גדול: "סלקו ידיכם מהזקן תכף ומיד" החיילים הקשוחים שתאוות רצח ניבטה מעיניהם, הופתעו לראות לפנייהם אדם צעיר שהיה מוכן להתייצב נגדם, אם כי בידי לא היה כל נשק. הם התפלאו כיצד העיז איש זה להתקומם נגדם ולדבר אתם בסגנון זה. ככה, אתה רוצה לקבל מכות נכון? אמר אחד מהם לרבי נחמן כשהיו רחב משתפך על פניו, בוא הנה חביבי ותטעם את טעמם של החגורות שלנו, מנהיגם של החיילים המתפרעים שהיה בעל פרוצה של גוי מגושם, צעד קדימה כדי לתפוס את רבי נחמן, אולם כאשר הוא הביט לתוך עינו היוקדות של הרבי הצעיר, נעצרו ידיו המורמות והוא לא היה מסוגל לזוז יותר ממקומו. שניים מחבריו שביקשו לחוש לעזרתו מצאו את עצמם אף הם מסומרים אל מקומותיהם בלי יכולת לנוע. "עתה תנו את כל הכסף שיש אצלכם לדייג הזקן, בתור פיצוי על אשר עוללתם לו" פקד עליהם רבי נחמן. והשלשה פעלו כמהופנטים, רוקנו את כיסיהם והניחו את המעות לפני הזקן, אולם ההוא היה חלש ונפחד מדי, ולא היה יכול לאסוף אותם. "קחו את הזקן והניחו אותו במיטה" פקד עתה רבי נחמן על החיילים, והללו מלאו אחר הוראותיו ללא ערעור, "עכשיו תלכו מכאן ואל תעיזו להטריד יותר את תושבי הסביבה" נפרד מהם רבי נחמן. החיילים הסתלקו כל עוד נפשם בם מבלי להוציא הגה.

סיפורו של הרב הצעיר, אומץ ליבו והכח הנפשי הבלתי רגיל, שבזרתו הוא הכריע קבוצה של חיילים מזויינים. נפוץ חיש מהר במחנה הצרפתי, והפך לשיחת היום בקרב החיילים, אלה שהיו מעורבים בתקרית אף נפחו את הסיפור והוסיפו לו גוונים ופרטי פרטים, עד כי כל הצבא הצרפתי שחנה על חוף הכנרת היה מספר סיפורים על כוחו המופלא של הרב הצעיר. הסיפור הגיע גם לאזני נפוליאון שלא היה מאושר מכך שיהודי העיז להתנגד לחייליו ואף לתת להם הוראות, הוא פקד איפוא על אחד מקציניו שישקור את המקרה וידווח לו מה בדיוק קרה, מאז המקרה לא העיזו חיילים צרפתיים להתקרב אל מגורי היהודים בטבריה, לכן התפלאו עתה היהודים בראותם קצין צרפתי בעל דרגה גבוהה, עושה את דרכו ברחובותיה הצרים של העיר במגמה להגיע אל שכונת הדייגים אשר על שפת הכנרת. הקצין היה מלווה ע"י שני חיילים, ושלושתם נעצרו כאשר הגיעו אל בקתת הדייג הזקן.

שני החיילים שהיו בין אלה שהתקיפו בשעתו את הזקן לא העיזו עתה לעבור את דלתה של הבקתה, הקצין הבין לרוחם ונכנס לבדו, הדייג הזקן שכב במיטה ולידו אדם צעיר שטיפל בפצעיו, הקצין שיער שצעיר זה מוכרח להיות אותו רב שעל אודותיו מספרים במחנה את הסיפורים המופלאים, אולם ליתר בטחון שאל האם אתה זה הצעיר שהעיז להתנגד לחיילי צרפת? "אני רק אמרתי לאנשיך שיפסיקו להכות זקן חף מפשע" השיב רבי נחמן בקול שקט. מי שמך לשופט על מעשיהם של החיילים הצרפתיים? תבע הקצין הצרפתי לדעת. "לא יכולה להיות סיבה שתצדיק את האכזריות אותה ראו עיניי" השיב רבי נחמן והוסיף, כי נסיבות המקרה היו גלויות וברורות והוא רמז בכך על נסיון השוד שהחיילים בקשו לבצע. הקצין הצרפתי התרשם מאוד מהצורה הכנה והתקיפה בה דיבר רבי נחמן, והחלה שיחה ארוכה בה באה לידי ביטוי הבנתו העמוקה של רבי נחמן בבעיות שהטרידו את נפוליאון ומטהו, ידיעותיו הרחבות בפוליטיקה העולמית ובאסטרטגיה הפליאו את הקצין שהפך מבלי משימ למעריץ נלהב של הרב הצעיר. בשובו למטה הצרפתי דיווח הקצין את רשמיו לנפוליאון.

באחד מלילות הירח היה רבי נחמן יושב על שפת הים שקוע בלימודיו, כאשר לפתע הבחין בסירה המתקרבת אל החוף, נראה היה כי בסירה חיילים אחדים. כאשר יצאו האנשים מהסירה והתקרבו אליו, קם רבי נחמן וקרא "ברוך בואך הוד מלכותך" כיצד זה ידעת מי אני? שאל נפוליאון. התורה נותנת חכמה ללומדיה, השיב רבי נחמן. נפוליאון עמד על כך חיש מהר כי לפניו אדם בלתי רגיל, אחרי שיחה קצרה הוא התרשם ממנו מאוד, ולאחר שהשתכנע כי לרבי נחמן הבנה עמוקה ושיפוט בהיר בענייני העולם, ביקש ממנו עצה אם להמשיך את מסעו לאסיה בנסיון לכבוש את העולם, או לחזור לצרפת ולנסות לפתור את בעיותיה הפנימיות. אחרי שחשב שעה קלה, השיב לו רבי נחמן: אני רואה שצפוי לך עתיד גדול אולם לא בכיבוש העולם, לך הביתה לצרפת ותשתמש בכישרונותיך לטובת ארצך, אולם אל תשלה את עצמך, כי לאיזה גובה שלא ידרוך כוכבך, דע כי קריירה שהחלה בדם מסתיימת בדם, התוצאה של קרבות ומלחמות היא מלחמה חדשה ולא שלום, וההיסטוריה לא נעשית בידי אדם כי אם בידי ההשגחה העליונה. נפוליאון התרשם מאוד מדעה זו שכמותה עדיין לא הושמעה באזניו, אולם תשוקתו העזה לתהילת גיבורים המושגת בשדה הקרב הכריעה את הכף, והוא החליט ללכת בדרכו, מוטב חיים קצרים אך רבי תהילה וכבוד, מאשר חיים ארוכים משעממים של שלום, אמר בתוקף. רבי נחמן החווה קידה והשיב: כל אדם חייב לבחור לו את דרכו בחיים, אולם אל נא ישכח הוד מעלתו כי אפילו לב מלכים ורוזנים הוא בידי ה'. לפני שעזב ניסה נפוליאון לשכנע את רבי נחמן שיסכים להימנות על יועציו. אולם הרב אמר לו כי גם הוא כבר בחר את דרכו בחיים, אני מחפש לעצמי לא תהילה ולא כבוד אלא לעבוד את ה' בכל לבי ובכל נפשי. הרה"ק רבי נחמן זיע"א ונפוליאון הלכו איש איש לדרכו, נפוליאון הפך להיות האדם הגדול ביותר בעולם אולם רק לתקופה קצרה, חייו נסתיימו בבדידות מזהירה בגלות על אי בודד. רבי נחמן נפטר בגיל צעיר, אולם בחייו הקצרים הוא הגיע לפסגת האמונה וההשראה הרוחנית ונהיה מנהיגם הנערץ של אלפי יהודים בכל העולם.

"הרוצה להינצל מחבלו של משיח, יעסוק בתורה ובגמילות חסדים"
 הן המפוסמות ואין צריכים ראייה כל הזיכוי הרבים הגדול בהוצאה לאור של גליונינו הנפלא "אשרי האישי", שמופץ לאור בארץ ובעולם. ותורה וחסד משולבים יחד, הפצת תורה, וחסד עם השני קורא הגליון. לכך פונים אנו באופן אישי אנא! קחו חלק במפעל הזיכוי הרבים הגדול הזה.

תזכו למצות. לתרומות "נדרים פלוס" בקטגוריית "עלון אשרי האישי" או באפשרויות המובאות בתחתית הגליון **ואם לא עכשיו, אימתי!?** כאן ועכשיו זה הזמן לקחת חבל וחלק בזיכוי הרבים הגדול הזה, ובוודאי שזה יעמוד לכם למגן ולמליץ יושר בעדיכם לכל ההשפעות טובות.

עלון זה נתרם

כתובת מייל של מערכת הגליון
a13215113@gmail.com

<p>נודב לע"נ הרב מרדכי מנחם מנדל בן הרב אהרן אריה ז"ל נלב"ע ה' תמוז תשפ"א ת. נ. צ. ב. ה.</p>	<p>לע"נ מרת מלכה בת הרה"ח ר' יוחנן דב הלוי ע"ה - נלב"ע ד' שבט תשע"ד ולע"נ הרב אברהם בן הרה"ח ר' יוחנן דב הלוי ע"ה נלב"ע ז' אדר תשע"ה ת. נ. צ. ב. ה.</p>	<p>לע"נ הרה"ח ר' יצחק בן הרה"ח ר' משה אריה ז"ל נלב"ע בשבועות תשע"ד ת. נ. צ. ב. ה.</p>
---	---	--

המעוניין לתרום להוצאות העלון להצלחה, ברכה או לע"נ יפנה לעורך הבה"ח ישראל פיגנבוים הי"ד, או להפקיד בבנק פועלים, סניף 533, מס' ח-ן-540321-ע"ש ישראל בנימין פיגנבוים. ניתן לתרום מכספי מעשר.